

20 KÉRDÉS A WALDORF ISKOLÁRÓL

1. MILYEN GYEREKEKET VESZNEK FEL WALDORF ISKOLÁBA?

A waldorf iskolák alapvetően minden gyermek számára nyitva állnak - vallástól, bőrszíntől, nemtől és a szülők anyagi helyzetétől függetlenül. Részletes információs szülői estek után minden gyermek egy játékos, az iskolaérettséget vizsgáló felvételin vesz részt az iskolában. Esetenként magasabb évfolyamokra is felvesszünk más iskolákból érkezőket.

2. KI VOLT RUDOLF STEINER, ÉS MI KÖZE VAN A WALDORF-PEDAGÓGIÁHOZ?

Rudolf steiner alapította az első waldorf iskolát 1919-ben, stuttgartban. Az ötlet Emil Moltótól, a waldorf astoria cigarettagyár haladó szellemű és szociálisan érzékeny tulajdonosától származott, aki iskolát akart létrehozni a nála dolgozó munkások gyermekei számára. A waldorf-pedagógia tartalma és módszertana Rudolf Steinernek a gyermekek és fiatalok fejlődésének törvényszerűségeire vonatkozó felismerésein alapul. Rudolf Steiner szellemtudományi kutatásai a pedagógia mellett a biodinamikus mezőgazdaság, a művészet és az orvostudomány területére is hatással voltak.

3. AHHOZ, HOGY EGY GYERMEK MEG TUDJON FELELNI A WALDORF ISKOLÁBAN, MINDENKÉPPEN TEHETSÉGESNEK KELL LENNIE ZENÉBEN?

Nem, a waldorf iskola mindenféle irányú tehetségnek teret ad. Amikor a waldorf iskolában a gyerekek festenek, rajzolnak, agyagoznak vagy faragnak, akkor az nem annyira az eredményről, mint inkább a folyamatról szól. Ezekben a folyamatokban keresztül a gyerekek és fiatalok sokféle - magán a művészi tevékenységen túlmutató - képessége bontakozhat ki. A waldorf iskolában tanító tanárok arra törekednek, hogy diákjaik értelmi és alkotó képességeinek, egész személyiségének fejlesztése egyensúlyban legyen.

4. IGAZ, HOGY TÖBBNYIRE TANULÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐ GYEREKEK MENNEK WALDORF ISKOLÁBA?

Nem, egyáltalán nem. Az osztálytanítók a részképesség zavarokkal vagy magatartásproblémákkal küzdő gyermekek felvételénél figyelembe veszik az egész osztályközösség érdekeit, és azt is, hogy ezek a gyermekek megkapják a haladásukhoz szükséges speciális fejlesztést. Egyébként a waldorf iskolákban - ugyanúgy, ahogy az állami iskolákban is - különböző adottságokkal rendelkező gyerekek tanulnak, csak itt az intellektuális képességek mellett egyenlő súllyal foglalkozunk a szociális érzékenység és a kézügyesség fejlesztésével is.

5. IGAZ, HOGY A WALDORF-ISKOLÁKBAN MINDÍG NAGYON NAGYOK AZ OSZTÁLYLÉTSZÁMOK?

Ez iskolánként változó. De valóban, a nagyobb iskolákban akár 38 fős osztályok is előfordulhatnak. Sok szakórán ilyenkor ketté vagy háromfelé bontják az osztályt. Azok a gyerekek, akiknek könnyebben megy egy tantárgy, segítenek a lassabban haladóknak. A különlegesen gyors felfogású tanulóknak a tanárok nehezebb feladatokat adnak. A nagylétszámú osztályokban a különböző személyiségű, temperamentumú gyerekek a 12 év alatt olyan közösséget alkotnak, amelynek tagjaként felnövekedve egymástól is sokat tanulhatnak szociális téren.

6. IGAZ, HOGY A WALDORF ISKOLÁKBAN NINCS OSZTÁLYZÁS ÉS BUKÁS?

Bár a waldorf iskolák lemondanak az osztályzásról, a tanárok természetesen kijavítják a diákok munkáit. Nem elégszenek meg azonban száraz számjegyekkel, hanem egyéni értékelést fogalmaznak meg. A bizonyítványban részletesen kitérnek a tanulók személyiségének fejlődésére és tanulmányi haladására. A waldorf-pedagógiában a gyermekek és fiatalok fejlődési szakaszai az irányadók. Ezért nem a tudás foka, hanem a fejlődés összképe a döntő. A tanulók az elsőtől a tizenkettedik osztályig lehetőleg ugyanabban az osztályközösségben maradnak, még akkor is, ha teljesítményük időnként elmarad a többiekétől. Senki nem bukik meg.

7. NINCS OSZTÁLYZÁS ÉS BUKÁS; EGYÁLTALÁN MI MOTIVÁLJA A GYEREKEKET TANULÁSRA?

Mivel a waldorf iskolában a tanítás a tanulók mindenkorai fejlődési szakaszaihoz igazodik, és a gyakorlatban is életközelségre törekszik, ez a probléma csak ritkán jelentkezik. A fejlődés alapja nem a teljesítménykényszer, hanem az egészséges motiváció.

8. A WALDORF-PEDAGÓGIA NEM CSAK HITEGETÉS, MELY TÚL SZÉPNEK MUTATJA A VILÁGOT? MEGBIRKOZNAK KÉSŐBB AZ ITT VÉGZETT DIÁKOK A RIDEG VALÓSÁGGAL?

Németországban, ahol több mint nyolcvan éve működnek waldorf iskolák, a gyakorlat azt mutatja, hogy a waldorf-diákokat kimondottan nagyra becsülik a felsőoktatási intézmények. Egy olyan iskolában, mely nem csak az intellektuális képességeket veszi igénybe, az első iskolai naptól kezdve kifejlődhetnek olyan kulcsfontosságú minőségek, mint pl. csoportmunkára való készség, kreativitás és a folyamatokban való gondolkodás képessége. A waldorf-diákok sikeresek a továbbtanulásban és a legkülönbözőbb szakmákban.

9. KÉPES EGY TANÁR MINDEN TANTÁRGYAT SZAKKÉPZETTEN TANÍTANI?

A waldorf iskolákban tanító tanárok külön képzésen vesznek részt, amely nappali vagy posztgraduális formában a waldorf iskolai tanítás különleges feladataira készíti fel őket. Az osztálytanítók az első két reggeli órában egy-egy tantárgyat tanítanak több héten keresztül (epochális tanítás). Ezután szaktanárok tartják meg a testnevelés, idegen nyelv, euritmia, zene és kézműves tantárgyak szakóráit. Az alsó- és középtagozaton a waldorf iskolákban elsősorban nem pusztán a minél nagyobb tárgyi tudás felhalmozása a cél, hanem az, hogy a tanulók élő kapcsolatot alakítsanak ki azzal, amit tanulnak, amik ők, és amit a világban megélnék. Így a tanulás örömet szerezhet – egy életen keresztül.

10. SOKBA KERÜL A WALDORF ISKOLA?

A waldorf iskolák a legjobb gazdálkodás mellett is rá vannak utalva a szülők befizetésekre. Bár az oktatási törvény tartalmazza a szabad iskolaválasztás jogát, de az állami hozzájárulások nem fedezik a teljes működési költséget. Miután a szülők beszélgetéseken megismerték az iskola gazdasági helyzetét, maguk állapítják meg hozzájárulásuk összegét úgy, hogy egyfelől az iskola működésének szükségleteit, másfelől saját anyagi lehetőségeiket is figyelembe veszik. Alapelve a waldorf iskolákban, hogy egyetlen gyereket sem utasítanak el anyagi okok miatt.

11. A WALDORF ISKOLÁKAT „SZABAD ISKOLÁKNAK” NEVEZIK. EZ AZT JELENTI, HOGY A GYEREKEKET ANTIAUTORITER MÓDON NEVELIK?

Nem, éppen ellenkezőleg. A waldorf-tanárok az alsó tagozaton egy „szerepelteljes tekintélyre” alapuló viszonyt építenek fel a tanulókkal. A gyerekek keresik a határaikat. Csak akkor érzik magukat biztonságban és élnek meg magukat önálló személyiségként, ha megtapasztalják határaikat a felnőttektől. Az iskolai évek folyamán a tanár-diák viszony a felnövekvő gyermekek fejlődésével együtt változik.

12. MIÉRT UGYANAZ A TANÁR AZ ELSŐ NYOLC ISKOLAÉVBEN A GYEREKEK OSZTÁLYTANÍTÓJA?

A gyermekek olyan közösségben bontakozhatnak ki egészségesen, amelyet állandóság és ritmus határoz meg. Hogy ebben megbízható támasz legyen számukra, egy waldorf-osztálytanító az osztályát lehetőleg nyolc éven keresztül kíséri a fókuszban, amely az iskolai nap első két óráját foglalja magában, epochális tanítás formájában. Eközben nagyon alaposan megismeri a tanítványait, építhet individuális erősségeikre és gyengeségeikre.

13. MI AZ AZ EPOCHÁLIS TANÍTÁS?

Az iskolai nap első két órájában a waldorf-tanítók egy tantárgyi területtel foglalkoznak több héten keresztül, azaz epochákban. Így pl. A tanulóknak három héten keresztül minden nap történelem órájuk van, azután újra három héten keresztül napi két óra matematika stb. Így sokkal intenzívebben összekapcsolódhatnak egy-egy területtel. Az olyan alapkészségeket, mint a számolás vagy az írás a tanulók az epochális órákon túlmenően folyamatosan szakórákon is gyakorolják.

14. MILYEN VIZSGÁT TEHET EK A TANULÓK EGY WALDORF ISKOLÁBAN?

A waldorf iskolaidő a tizenkettedik osztályban fejeződik be, zárásként minden diák elkészíti az éves munkáját. Ezután a 13. Iskolaévben készülhetnek fel a diákok az érettségire.

15. TULAJDONKÉPPEN MIBEN IKÜLÖNBÖZNEK A WALDORF ISKOLÁK A TÖBBI ISKOLÁTÓL?

A waldorf-iskolák egyenletesen akarják fejleszteni a gyermekekben és fiatalokban az értelmi, kreatív, művészi, gyakorlati és szociális képességeket. A tanulók első osztálytól kezdve két idegen nyelvet tanulnak. A fiúk és a lányok közösen kötnek, varrnak és szabnak a kézimunkaórákon, és fűrészelnak, kalapálnak és reszelnek a kézműves órákon. Az osztályok minden tanév végén előadnak egy színdarabot, és a 8. és 12. Osztályos diákok az éves munka keretében elmélyülten foglalkoznak egy-egy választott témával elméletben és gyakorlatban. A kertművelés és az euritmia is a tanítás szerves része.

16. ELŐKÉSZÍTI-E A FELSŐ TAGOZATON (KÖZÉPISKOLÁBAN) A FIATALOKAT VALAMILYEN SZAKMÁRA?

A felső tagozaton minden tantárgyat szaktanárok tanítanak. A kézművészetben az első nyolc évben elsajátított képességeket itt többféle gyakorlat egészíti ki: a mezőgazdasági, erdészeti, üzemi és szociális gyakorlat, és a földmérés alkalmával a diákok kimondottan életközeli szakmai alapot kapnak. Mindemellett a gyakorlatok tulajdonképpeni értelme nem a szakma megtalálása, hanem szociális és személyes képességek gyakorlása.

17. MIRE VALÓ AZ EURITMIA?

Az euritmia egy mozgásművészet, amely a waldorf iskolában, mint tantárgy minden évfolyamon megjelenik. Ellentétben a gimnasztikai-, pantomim- vagy táncmozdulatokkal, amelyek teljesen szabadon alakíthatók, az euritmia minden beszédhangnak és minden zenei hangnak megfelel egy-egy külön mozdulat. A beszédeuritmia pl. A tanulók azt ábrázolják, ami egy versben a hangokon keresztül él, és a zenei euritmia azt, ami egy dallam zenei hangközeiben él.

18. VAN VILÁGNÉZETI OKTATÁS A WALDORF ISKOLÁBAN?

A waldorf iskola nem kötődik egyetlen valláshoz sem. Eleinte a szülők döntik el, melyik felekezetet vallásoktatásában részesüljön a gyermek, később a fiatalok maguk döntenek erről. Rudolf Steiner szellemtudományi megismerési semelyik évfolyamon nem képezik a tananyag részét.

20. NEM TÚL RÖVID AZ ÉRETTSÉGIRE VALÓ FELKÉSZÜLÉSRE SZÁNT IDŐ, HA A WALDORF ISKOLÁKBAN ILYEN SOK A GYAKORLAT, ENNYIT FOGLALKOZNAK SZÍNJÁTSZÁSSAL ÉS KÉZMŰVESSÉGGEL?

Igaz, hogy ezek a tevékenységek a tananyaggal együtt bizonyos iskolaévekben nagyobb megterhelést jelentenek a diákok számára. Itt mindig egyéni megoldásokat kell találni. Ami a vizsgaeredményeket illeti, a külföldi tapasztalatok szerint a waldorf iskolák általában a hagyományos iskolákéhoz hasonló, vagy az átlagnál még jobb eredményeket mutatnak fel.

20. A TERMÉSZETTUDOMÁNYOK IS JÁTSZANAK VALAMILYEN SZEREPET A WALDORF ISKOLÁKBAN? ÉS MI A HELYZET A SZÁMÍTÓGÉP HASZNÁLTÁVAL?

A waldorf iskolákban a természettudományos tantárgyak ugyanolyan súlyllyal vannak jelen, mint bármely más tantárgy. Az informatika a felső tagozaton fontos tantárgy. A tanárok azonban hangsúlyt fektetnek arra, hogy mielőtt a gyerekek megismerkednek a virtuális világgal, megismerjék a természeti világot, és azon keresztül fejlesszék szociális és alkotó képességeiket. A felső tagozaton a waldorf iskolások számára is magától értetődő a számítógéppel való munka.

A Szabad Waldorf Nevelésért Alapítvány és a Fészek Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és AMI hozzájárulásával kiadta a Waldorf Pedagógiai Intéze www.waldorf-kepzes.hu
Tervezte: Bálint Virág, www.zsebweb.net • Fotó: Garai Edit

